

tweeërlei, zeer onderscheiden opzicht. Voor-
eerst trekt het de aandacht, dat Jesus
niet een lichamelijke gedaante ontving, gelijk
die aan Adam en Eva bij hun schepping werd
toebedeeld, maar dat Jesus onze lichaams-
gestalte en onze menselijke natuur aannam in
dien vorm, die als gevolg van de zonde ons
eigen is geworden. Doch dit is niet al. Er is
nog een tweede opmerking. Gesteld toch al,
dat Jesus een natuur in paradijsstaat had aan-
genomen, gelijk Adam die ontving en vóór zijn
val in zonde bezat, dan nog zou dit niet de
vorm van menselijke natuur geweest zijn, gelijk
die bij Jesus paste. Het paradijslichaam was,
ook vóór den val, toch nog niet „het lichaam
der heerlijkheid“, en bij Jesus had, voor wat
hem aanging, van zelf nooit anders dan dit
„heerlijk lichaam“ (Filippi 3: 21) gehoord.

Nu de Christus daarentegen, om oorspronkelijk,
te Bethlehem het lichaam der vernedering aannam,
en dit reeds in zichzelf vernederde lichaam nog-
maals vernederde in den kruisdood, nu lag in
zijn Opstanding uitgesproken, niet, dat hij
opstand gelijk hij stierf, maar dat, van 't
oogenblik zijner Opstanding af, een beginsel
van hoogere heerlijkheidskracht in hem begon
te werken, die zijn vorm en verschijning
wijzigde, gelijk dit op den Tabor reeds profetisch
geschied was. Een wijziging die van dat oogenblik
af doorging, en ten slotte eerst in het „heerlijk
lichaam“ waarin hij thans verkeert, tot ruste
kwam.

Van den overgang, die hierbij plaats greep, kwam
het, dat niet ieder Jesus na zijn Opstanding
terstond herkende. Het is evenzoo hieraan toe
te schrijven, dat Saulus op den weg naar Damascus
wel een verblindend licht zag, maar dat hij niet
herkende, maar dat hij eerst na zijn oogenblik
den Zoon des menschen gelijk zijnde, maar zóó dat
toch de gestalte zelf wegschoot in verblindende
gloed en glans. Geheel de gestalte was wit als
witte wol en als sneeuw, door den hoogen graad van het
witte licht. Als een vuur ging zijn oogen
uit en zijn voeten gloeiden als een oven. Zelfs
de stem van Jesus had hoogere kwaliteit ont-
vangen, en ruchtte als een stem vele wateren.

Daar nu de apostel betuigt, dat ook ons
lichaam gelijke gedaantewisseling zal ondergaan,
is het duidelijk, dat we aan de portretten die
we van onze dooden bezitten, niet te veel
hechten moeten. Wel kunnen we bij ons
denken aan onze vroegstoverleden niet anders
aan hun wesen vasthouden dan door uit hun
beeld ons hun wesen voor de geest te brengen,
maar de Schrift wil dan toch, dat we ook hierbij
wel van die gelijkenis met het beeld dat ze ons
vertoonden, zullen uitgaan, maar steeds zullen
verstaan, dat die beeltenis hun nu niet meer eigen
is, omdat ze thans van hun lichaam gescheiden
zijn, en ook in de Opstanding hun de vroegere
gestalte niet meer in dien afgestorven vorm zal
worden teruggevoerd.

Wat blijft, of wilt ge, terugkeert, is niet de
vroegere vorm, maar het verborgen wesen, en
alleen onze geest is 't, die dit verborgen wesen
grijpen en herkennen kan.

Op die verandering en wijziging van den
vorm bij het gelijkblijven van het verborgen
wesen heeft de Heere onze God ons dan ook
in heel de organische schepping voorbereid.

Reeds in de plantenwereld nemen we dit
telkens waar. 't Planten met stek of bol of
zaadkorrel. Dan begint de ontkieming. Die ont-
kieming vormt tak of stengel. Aan den stengel
komt knop en blad. Die knop ontkiuit. Er
bloeit straks een bloem. Die bloem verdwijnt. Zo
het eind is het rijpen van de vrucht. En zelfs hier
blijft 't niet bij. Als de komde komt, schijnt 't
al weg te sterven. Althans 't verdort in 't al
wij waarnemen. Maar dit duurt slechts tot de lente,
en dan komt 't leven weer terug. Nog wonder-
baarder zelfs is aan den mensch de kennis en
het vermogen verleend, om de plant door zijn
cultuur te veredelen, en met name op onze
bloementoonstellingen vinden we vaak pracht-
exemplaren, die ons de bloemen eerst in haar
volle heerlijkheid toonen.

Niet anders is het in de dierenwereld. Denk
slechts aan de rups en de kapeel, of stel maar
in uwe gedachten het pas uit het ei gekomen
kuikenpauw en daarnaast de volwassen pauw
die haar staart in al zijn weelde uitslaat.

En zoo nu is 't ook met het kind des
menschen.

Wat machtig verschil en onderscheid niet
tusschen het kindeke aan 's moeders borst, en
den man met titanenkracht die na 20 en meer
jaren uit dat onnoosle kindeke gewassen is.
Ge kunt haast niet gelooven, dat ze beiden
één en hetzelfde wesen zijn, en toch is die
man uit dat teere kindeke opgegroeid. Gelijc
verschil merkt ge bij terugkeer van gezondheid
en kracht in den eerst doodelijk kraan. Toen
ge hem uitgemagerd en machtelooz-dof op
zijn ziekbed zagtedenigen, was 't of er geen
wesen meer in hem was, en nu, na de vol-
komen genezing, is die man die een kind des
doods scheen, weer een bloeiende gestalte die u
ontzag inboezemt. Bij het verouderen is het
evenzoo. Wie herkent in den ouden, afgestor-
nen grijsaard den man vol levenslust en levensmoed,
gelijk ge hem in de kracht van zijn leven be-
wonderd hebt? Zelfs rouw en verdriet kan de
gestalte van den eens sterken, kloeken mensch
derwijls doen slinken en inkrimpen, dat ge zijn
gestalte moeilijk in hem terugvindt.

Altemaal wijzigingen van den vorm, terwijl
toch het wesen één blijft.

En zoo nu ook gaat 't door aan de overzij
van het graf. Ook daar sal 't niet een onafze-
bare scharre van levende, maar toch elkander
steeds gelijk blijvende gestalten zijn, maar, om-
gekeerd, een gaauw van kracht tot kracht, van
heerlijkheid tot heerlijkheid. In vorm altoos
nieuw en hooger, onderwijl toch 't wesen één
blijft. En dit alles nu sal voor eeuwig beheerscht
zijn en blijven door die almogende werking, die
van Christus heerlijkheid uitgaat.

Dr. A. K.

Amsterdam, 4 April 1913.

Het is een verblijvend teken, dat ook
in de Hervormde Kerk al meer het besef
begint door te dringen, dat de zen-
dingsarbeid niet aan de particuliere genoot-
schappen mag worden overgelaten, maar
dat de Kerk van Christus hier in de
eerste plaats een roeping heeft te ver-
vullen.

De classis Rotterdam heeft van de be-
voegdheid, haar door een wijziging in het
Reglement geschenken, om buitengewone
vergaderingen te houden, gebruik gemaakt
om een aparte samenkomst aan de zending
te wijden. Ze had daarbij als raadsman
uitgenoodigd Dr. J. H. Gunning, die door
zijn betrekking tot het Nederlandsch en
Utrechtsch Zendingsgenootschap geacht werd

het best voorlichting te kunnen geven.
Volgens het verslag in de N. Rotterdammer
vatte hij aan het slot zijner rede zijne con-
clusies aldus saam:

De kerk heeft allereerst tot taak een dak te
bouwen over de verschillende zendingscorporaties.
De Classicale Zendingscorporatie moet zich op
de hoogte stellen van alles, wat er in haar
ressort voor de zending wordt gedaan. In de
tweede plaats moet zij trachten voor een of
meer (een drielst is voor Rotterdam zeker niet
te veel) zendingsposten het noodige geld bijeen
te brengen, zonder zich te binden aan een
bepaalde zendingvereeniging. De kerkelijke
zendingscorporatie behoudt zich de vrije be-
schikking over het door haar bijeengebrachte
geld voor.

Spr. wijst op een actie voor de zending, die
reeds sedert eenige jaren in de stad Rotterdam,
en in Vlaardingen, Schiedam en Maassluis aan
den gang is. Aanvankelijk was het doel, het
geld bijeen te brengen voor een post van het
Nederlandsch Zendingsgenootschap en een post
van de Utrechtsche Zendingvereeniging; onlangs
is besloten ook een post van de Nederlandsche
Zendingvereeniging in het werk op te nemen.
Deze actie is voorloopig reeds in kerkelijke
banen geleid, en wanneer de kerk de leiding
van dit werk in handen wil nemen, dan sal
men zich daarover verblijden.

Bij de discussies over dit referaat bleek
men algemeen de overtuiging te zijn toege-
daan, „dat de Hervormde Synode wel zou
doen, door de instelling van een centrale
zendingraad aan de ontwaakte kerkelijke
actie voor de zending de mogelijkheid te
openen, haar idealen te verwezenlijken“, en
dat de zendingscorporaties de Synode be-
hoorden aan te moedigen om hiertoe de
noodige stappen te doen.

Ten slotte werd besloten drie zending-
sposten van de drie in Rotterdam werkzame
zendingscorporaties (N. Z. G., N. Z. V.
en U. Z. V.) voor rekening der Classis te
nemen.

Indien met dit laatste bedoeld ware, dat
de Kerken der Classis Rotterdam drie
Zendingsposten zouden overnemen in dien
zin, dat de zendingen door deze Kerken
zouden worden uitgezonden en van de
Kerkeraden hun instructie zouden ontvangen,
dan zou metterdaad een flinke stap in de
goede richting zijn gedaan.

Voorzover we uit het verslag kunnen
afleiden, is dit echter niet de bedoeling.
Voor-rekening-nemen schijnt alleen te wil-
len zeggen, dat de Classis financieel voor
deze drie Zendingsposten zorgen zal, maar
dat de uitleiding en het bestuur aan de
betrokken Zendingsgenootschappen overge-
laten zal worden. Hier ligt, indien we het
besluit juist vertolkt hebben, de grondfout. In
plaats dat de Zendingsgenootschappen dienen
sullen om het geld bijeen te brengen, en de
Kerken het Zendingwerk, dat rechtens haar
alleen toekomt, ter hand zullen nemen, wordt
de verhouding juist omgekeerd; de Kerken
zullen het geld betalen en de Zendingge-
nootschappen zullen het heft in handen
houden. Dat op dien weg van een leiden
der Zending in kerkelijke banen geen sprake
kan wesen, behoeft wel niet betoogd.
Kerkelijk wordt de Zending eerst, wanneer
ze van de Kerk uitgaat, niet wanneer de
Kerk er het geld voor betaalt.

Ook de rede van den heer Gunning liet
op dat punt aan helderheid en duidelijkheid
veel te wenschen over. De letwat zonderling
beeldspraak, dat de Kerk allereerst
tot taak heeft een dak te bouwen over de
verschillende Zendingsgenootschappen, was
feitelijk een loochening van de principiele
roeping der Kerk om zelf zending te drijven.
Wie een dak bouwt boven lemands hoofd,
tracht hem te bewaren voor ongevallen,
en de Kerk heeft wel een andere
roeping van God ontvangen dan om den
Zendingarbeid aan particuliere genoot-
schappen over te laten. Men versta ons
wel. Dat, zoolang de Kerk geen Zending
dreef, particuliere genootschappen deze taak
hebben overgenomen, was goed en recht.
Maar zoodra in de Kerk de Zendingaar-
drift begint te verlevendigen en de Kerk
weer gevoelen gaat, dat Christus' bevel:
predikt het Evangelie aan alle creaturen
den Zendingsplicht haar op de schoude-
ren legt, is het de averchtsche wereld,
wanneer een geestelijk adviseur haar
zeggen komt: gij hebt de Zendingsgenoot-
schappen met uw belangstelling en met
uw geld te steunen. De raad had moeten
wezen: neem het werk der Zending van ons
Zendingsgenootschappen uit handen; wij
hebben als noodhulp dienst gedaan, maar de
roeping behoort aan u, Kerk van Christus.
En juist dat element ontbrak in de rede
van Ds. Gunning.

De Kerkelijke tucht.

Prof. Bouwman heeft onze Kerken een
niet geringen dienst bewezen door zijn
lijvige studie — met de registers meer dan
300 bladzijden groot — over de Kerkelijke
tucht naar Gereformeerde Kerkrecht in het
licht te geven. De uitgever, J. H. Kok,
zorgde dat dit kloekke werk ook in kloek
formaat verscheen. En de duidelijke op-
schriften der paragrafen boven de bladzijden
benevens het uitvoerige teksten-, personen-
en zakenregister maken dit werk ook voor
het naslaan zeer geschikt.

Dat de Kerkelijke tucht, al behoort ze
niet tot het wesen der Kerk, toch voor
haar welzelen onontbeerlijk is, behoort in
Gereformeerde kringen wel niet te worden
aangetoond. Het is juist Calvijn geweest,
die met zijn diep besef van de heiligheld
der Kerk, het meest den nadruk heeft ge-
legd op de oefening der tucht, en heel de
eigenaardige organisatie, die hij voor de
Kerk in het leven riep, staat wel voor een
groot deel daarmede in verband. In alle
Gereformeerde Kerken, die haar oorsprong
nog niet geheel verloochend hebben, wordt
de kerkelijke tucht dan ook gehandhaafd,
en niet het minst daaraan danken deze
Kerken den streng zedelijken invloed die van

haar op heel het volksleven is uitgegaan.
Toch is de uitoefening van de kerkel-
ijke tucht in de praktijk niet zoo gemak-
kelijk als men zich dit wel eens voorstelt,
en wie van nabij met ons kerkelijk leven
bekend is, weet wel, hoe onze Kerkeraden
en meerdere vergaderingen hier telkens
voor zeer moeilijke en ingewikkelde vraag-
stukken staan. Wel zijn de grondlijnen voor
de oefening der kerkelijke tucht in onze
Kerkenorde aangegeven, en zijn deze lijnen
met groote zuiverheid en duidelijkheid ge-
trokken, maar de toepassing van deze be-
ginselen levert vaak niet geringe moeilij-
kheid op. Moelijkheden, die deels daaruit
voortkomen, dat men het doel van de tucht,
en de regelen die daarbij gehandhaafd
moeten worden, niet genoegzaam kent of
doordiet; deels daaruit, dat het leven zelf
zoo ingewikkeld en samengesteld is, dat
men telkens voor tuchtgevallen komt te
staan, waarbij de toepassing der regelen niet
zoo gemakkelijk is aan te geven. Daarbij
komt nog, dat onze Kerken in haar Kerken-
ordening het tuchtrecht sober hebben be-
handeld en zich meer beperkt hebben tot
de aanwijzing van de beginselen, dan dat
ze een uitvoerig wetboek van tucht-
recht hebben gegeven. Op zich zelf is
dit uitspraak genoeg, dat onze Kerken
niet gebonden zijn aan een reglementaire
bundel, waarbij allerlei minutieuze bepa-
lingen aanleiding kunnen geven tot einde-
loze formeel-strijdvragen en advocatierien,
gelijk ze in de Hervormde Kerk telkens
voorkomen. Maar het hoogere en ideale
standpunt ook hier door onze Kerken
ingenomen, elucht dan ook van de ambts-
dragers een veel hoogere geestelijke rijpheld
om te weten, hoe ze in bepaalde gevallen
de beginselen hebben toe te passen. Juist
daarom is inlichting en voorlichting op dit
punt voor onze Dienaren des Woords en
ouderlingen waarlijk geen overbodige weelde.
En wat we dusver over het kerkelijk
tuchtrecht bezaten, was alleen Voetius Politia
Ecclesiastica, in welks bezit slechts een
zeer enkele predikant zich verheugen kan,
wiens middelen hem de aanschaffing van dit
kostbare werk veroorloofden. Wel heeft
Koelman in zijn Ambten en Plichten der
Ouderlingen en Diakenen ook voor meer
ontwikkelde leeken een kostelijke hand-
leiding geboden, die in hoofdzaak aan
Voetius ontleend is, maar bij allen lof, die
aan dat werk toekomt, zal toch wel niemand
beweren, dat het zich gemakkelijk lezen
laat. Het reeds zoo stramme Latijn van
Voetius is in deze Hollandsche vertaling er
heusch niet smakelijker op geworden, en
bovenal de aporistische wijze, waarop de
wetenschap in die dagen zulke onderwerpen
behandelde, stemt niet meer overeen met
den geest van onzen tijd. Prof. Bouwman
heeft dus door deze studie over de Kerkel-
ijke tucht metterdaad voorzien — om een
bekende uitdrukking over te nemen — in
een bestaande en reeds lang gevoelde be-
hoefte.

Daarbij komt in de tweede plaats, dat
dit werk breed is opgevat, geheel in over-
eenstemming is met de Gereformeerde be-
ginselen, en wegens de klare en duidelijke
uitsetting zich ook gemakkelijk lezen laat.
Het eerste deel handelt over oorsprong en
wesen van de Kerkelijke Tucht, waarbij naam
en begrip der tucht worden besproken, haar
voorbereiding in het Oude Testament wordt
getoond en haar karakter in het Nieuwe Te-
stament wordt geschetst. Het tweede deel geeft
daarna in korte trekken een overzicht van
de geschiedenis der kerkelijke tucht, van de
oude Kerk af tot onzen tijd toe. Doel van
dit historisch overzicht is niet alleen, om
de ontwikkeling van het tuchtrecht te doen
kennen, maar ook om de verschillende op-
vattingen van de tucht in de Roomsche
en Protestantische Kerken duidelijk te maken.
Terwijl eindelijk het derde deel, de kerkelijke
tucht in de uitoefening, de beginselen van
de kerkelijke tucht en de toepassing daarvan
kennen doet. Hier wordt achtereenvolgens ge-
handeld over het voorwerp, het doel, de oor-
saken en de bedienaren van de kerkelijke tucht,
vervolgens wordt de gang van de kerkelijke
tuchtvoering getekend in de voorbereiding,
de excommunicatie en de wederopneming
der afgesnedenen, terwijl afzonderlijk nog
gesproken wordt over de censuur over
kerkledenaren en hun herstelling in het ambt.
Tenslotte worden hieraan nog toegevoegd
twee paragrafen over de onderlinge censuur
in de kerkelijke vergaderingen en de at-
tattaten.

Toont deze korte inhoudsopgave reeds
hoe omvangrijk de stof is, die hier behan-
deld is geworden, ook de uiterling mag in
menig opzicht voortreffelijk worden ge-
noemd, vooral wat het laatste deel betreft.
Het historisch gedeelte is letwat gedrongen,
en daardoor laat de duidelijkheid en volle-
digheid soms wel iets te wenschen over.
Wat over de tucht in de Middeleeuwen
gezegd wordt, is voor een dergelijk hand-
boek eenzijdig te veel en geeft toch aan
de andere zijde niet een duidelijk en klaar
afgerond beeld. Terwijl de historische ont-
wikkeling van de tucht in de Kerken der
Reformatie, met name bij Zwijngli en Calvijn,
breder en grondiger had kunnen behandeld
wezen. Al kan in een historisch overzicht
slechts wat hoofdzaak worden aangestipt,
toch is hier wel eens wat plaats gegend
aan allerlei bijzonderheden, die met de
tucht niets te maken hebben (ik noem slechts
als voorbeeld blz. 32) terwijl daarentegen
zeer belangrijke vragen stilzwijgend worden
voorbijgegaan.

Het laatste deel schijnt mij dan ook van
dit werk verreweg het best gelukt te zijn.
Niet, dat ik ook hier niet enkele bedenkin-
gen heb; zoo acht ik het wel letwat sterk
uitgedrukt, dat de Kerk rechtstreeks van
Godswege toezicht heeft te houden op
schoolvereenigingen enz. (blz. 169); zoo ook
ik wel evenmin kunnen vereenigen met de uit-
spraak (blz. 220), dat kerkelijke censuur
de bediening van den doop aan de kinderen

der gecensureerden moet opschorten, omdat
dit zeer stillig niet de praktijk onzer Gere-
formeerde Kerken is geweest. Maar al heb
ik hier en daar een kanteekening gemaakt,
aan de waardeering, die ik voor dit uitne-
mende werk gevoel, doet dit niet te kort.
Verschil op een enkel ondergeschikt punt
zal er altoos wel overblijven, en dit schaaft
ook niet, wanneer men in de beginselen
het maar eens is. En het is mij een oor-
zaak van hartelijke blijdschap, dat ik niet
alleen met de fundamentele lijnen, hier
aangegeven, maar ook met den opbouw mij
van harte vereenigen kan.

Ouders of getuigen?

IX.

De uitspraak van de Amsterdamsche
Synode, dat de kinderen van ouders, die
wel lid der Kerk zijn, maar nog geen be-
lijdenis des geloofs hebben afgelegd, als
zaad der Kerk zijn te beschouwen en
daarom recht op den doop hebben, is dus
volkomen in overeenstemming met wat
onze Gereformeerde Kerken steeds geleerd
hebben en vindt steun in wat de Schrift
ons zegt aangaande het doorgaan van de
verbondsrelatie niet alleen tot het zaad,
maar ook tot het zaad van ons zaad. Hoe-
zeer we daarom ook wenschen te waken
tegen elke onthelling van het verbond,
toch mag overdreven strengheid niet oor-
zaak worden, dat we van de verbonds-
weldaden die kinderen uitsluiten, die nog
als zaad der Kerk te beschouwen zijn. En
dat dit geldt van de hier bedoelde kinde-
ren zal na ons breedvoerig betoog thans
wel door niemand betwijfeld worden. Of,
indien er desaangetoond nog twijfel mocht
bestaan, dan rust op degenen, die hierin
van de algemeene overtuiging onzer Ge-
reformeerde Kerken afwijken, de last, om
op degelijke gronden, aan de Heilige Schrift
ontleend, aan te toonen, dat de Gerefor-
meerde Kerken zich in dit opzicht vergist
hebben.

Zoolang dit niet is geschied, dienen onze
Kerken de uitspraak der Generale Synode
voor vast en bondig te houden en mag daarom
de doop aan deze kinderen niet geweigerd
worden. De uitspraak: ik weiger den doop
aan deze kinderen niet, want ik verklaar
terstond bereid te wesen deze kinderen te
doopen, wanneer de ouders belijdenis heb-
ben afgelegd, en de ouders dragen dus zelf
de schuld, wanneer de doop aan hun kin-
deren niet bediend wordt, — gaat natuurlijk
niet op. De Synode heeft niet uitgesproken,
dat alleen kinderen, wier ouders belijdenis
hadden der gemeente waren, gedoopt moesten
worden, maar dat ook de kinderen van ouders,
die nog geen belijdenis des geloofs hadden
afgelegd, recht op den doop hadden. Dat recht
nu is niet een menselijke, zelfs niet een
kerkelijke, maar een Goddelijk recht. God
de Heere heeft deze kinderen in het verbond
der genade besloten, en daarom hebben ze recht
om de teekenen van het verbond te ont-
vangen. Aan die kinderen den doop te
onthouden, totdat de ouders zekere voor-
waarden vervuld hebben, zou daarom on-
geoorloofd wesen. Natuurlijk mag de Kerk
bij den doop voorwaarden stellen, en ze
doet dat ook. Wanneer bijv. genoegzame
waarborg voor de Christelijke opvoeding
ontbreekt, mag de doop niet bediend wor-
den. Maar deze voorwaarden raken recht-
streeks het te doopen kind, en staan met den
doop zelf in onlosmakelijk verband; de doop
kan zonder deze waarborgen niet geschoon
worden. Geheel anders daarentegen staat
het met den elsch, dat de ouders eerst
belijdenis des geloofs moeten afleggen,
want hoe rechtmatig deze elsch ook op
zichzelf is, en hoezeer de ouders zondig-
den, die aan diesen elsch niet voldoen,
deze elsch raakt hen zelf, hun eigen
kerkelijken en geestelijken staat, hun on-
gehoorzaamheid tegenover den elsch van het
Genadeverbond, maar het raakt niet de
rechten van hun kind. Daarom wordt deze
elch, hoe billijk hij, op zichzelf beschouwd,
is, onrecht, wanneer daaraan de doop van het
kind vastgekoppeld wordt. En dit onrecht
wordt dubbel stuitend, omdat het hier niet
geldt een tekort doen aan de rechten van
volwassenen, die protesteerden kunnen en op
andere wijze aan hun recht kunnen trachten
te komen, maar het recht van kleine kinderen,
die machteloos zijn om dit te doen. Reeds op
burgerrechtelijke terrein geldt het als een
dubbel ernstig misdrijf, wanneer men aan
de rechten van onmondige kinderen zich
vergrijpt, en hoeveel te meer heeft dan
op het heilige terrein de Kerk van Christus
niet te zorgen, dat zij, die de moeder der
geloovigen en ook de moeder van het zaad
der Kerk is, nooit aan het recht van de
haar toebestouwde kinderen te kort doet.

Ze zou daarmede een zeer ernstige schuld
niet alleen tegenover die onmondige kinde-
ren, maar ook tegenover God den Heere
op zich laden. Christus wees daarop, toen
hij zeide, dat de engelen deze kinderen
altoos zien het aangezicht des Vaders, die
in de hemelen is (Matth. 18: 10). Het is
juist daarom, dat onze Gereformeerde Ker-
ken in twijfelschietende gevallen liever
iets milder waren met de toebediening van
den doop, dan dat ze één kind, dat recht
op den doop had, den doop zouden ont-
houden.

Is het eerste vraagstuk hiermede afge-
handeld, dan komen we thans in de tweede
plaats tot de vraag, welke bijzondere
garanties de Kerk elschen mag, wanneer
de doop aan zulk een kind zal bediend
worden. Dat de Kerk door zulke garantien
te elschen, aan het recht op den doop van
zulk een kind niet te kort doet, spreekt wel
vanzelf. Bij elken doop elcht de Kerk
zekere garantien. Bij den doop der volwas-
senen moet de doopeling zelfs vooraf een
breede reeks van vragen beantwoorden en
verschillende beloften afleggen, wanneer hij
gedoopt wil worden. En evenzoo geschiedt
dit ook bij den doop der kinderen; alleen

worden deze vragen hier niet voorgelegd
aan het kind, maar aan de ouders of getuigen.
Van deze garantien mag de Kerk niet
aflaten, omdat daarvan het recht op den
doop afhangt en ze derhalve voor de be-
diening des doops een essentieel vereischte
zijn. Of de ouders van het kind belijdenis
des geloofs hebben afgelegd of niet, raakt
het recht van het kind op den doop niet,
maar maakt wel onderscheid ten opzichte van
de vraag, hoe de Kerk in dat geval genoeg-
zame waarborgen kan ontvangen, dat het
kind Christelijk zal worden opgevoed. Wat
men dan ook wel voorgesteld heeft, om
bij den doop van zulke kinderen de
moeilijkheid te ontgaan door de doop-
vragen weg te laten en het kind zóó maar
te doopen, zoo felteijk hierop neerkomen,
dat de Kerk dan zulk een kind doopte
zonder behoorlijke garantie voor de Christe-
lijke opvoeding ontvangen te hebben, wat
in strijd zou wesen met een der grondebegi-
nselen van ons Gereformeerde Kerkrecht. In de
Doopsformulieren van alle Gereformeerde
Kerken wordt van de ouders zulk een garan-
tiebelofte gevraagd. Voor de Gereformeerde
Kerk is die garantiebelofte zelfs de conditie
sine qua non voor de bediening van den
doop. En hoe zou de Gereformeerde Kerk
dan in de hier bedoelde gevallen van deze
elch kunnen afdoelen, zonder dat ze principieel
haar standpunt ten opzichte van den doop
prijs gaf.

Garantie voor de christelijke opvoeding
moet er bij den doop van elk kind ge-
geven worden, en er ligt dus niets vreemds
in, dat de Gereformeerde Kerk ook in
dit geval die garantie elcht. Eigenaardig
is alleen, dat deze garantie hier een
exceptioneel karakter draagt, omdat de
positie der ouders exceptioneel is. Gemeenlijk
toch treden de ouders, als de natuurlijke
opvoeders van het kind, bij den doop op,
leggen zij de belofte af en is deze belofte
voor de Kerk voldoende. Hierin onderscheidt
zich toch het Gereformeerde Kerkrecht van
elk ander, gelijk we later zullen zien, dat
het bij den doop het natuurlijke recht der
ouders erkent en handhaaft, en hen in de
eerste plaats als de verantwoordelijke per-
sonen voor de opvoeding van het kind
beschouwt. Hebben de ouders belijdenis
des geloofs afgelegd, zijn ze mondighe leden
der Kerk geworden, kan hun belofte daarom
als voldoende garantie worden aangenomen,
dan behoeft die belofte niet bevestigd of af-
gekeurd te worden door die van getuigen. Niet,
dat onze Kerken daarom het optreden van
getuigen naast de ouders hebben afgekeurd;
oudtijds was dit zelfs algemeen gebruik,
ook waar de ouders belijdenis des geloofs
waren, en in de oude doopboeken zien men
de namen deser getuigen zelfs telkens vermeld.
Maar geelicht werd het optreden deser
getuigen niet; het was een „middelmooie
zaak“, waarin men de ouders vrij liet.
Geheel anders daarentegen kwam de zaak
te staan, wanneer de kerkelijke staat der
ouders niet geheel in orde was. Voortent,
en dit kwam vroeger het meest voor, als
de ouders geen lid waren van de Gerefor-
meerde Kerk, maar hoewel ze nog Roomsch,
Mennoniet of Remonstrantsch waren, toch
wel sympathie voor de Gereformeerde Kerk
hadden en daarom hun kinderen in de
Gereformeerde Kerk wilden laten doopen.

Zulk een doop weigeren deden onze vaders
niet, maar ze elchten dan bijzonderde waar-
borgen, dat de opvoeding van het kind
in Gereformeerden zin geschieden zou. Een
tweede geval deed zich voor, wanneer de
ouders wel lid der Gereformeerde Kerk waren
en daar zelfs belijdenis des geloofs hadden
afgelegd, maar wegens slechten levenswandel
of onrechtzinnige belijdenis waren gecensu-
reerd. Zoolang deze censuur nog niet tot
excommunicatie geleid had, werden de
kinderen van zulke gecensureerden wel ge-
doopt, maar ook hier moesten de ouders
bijzondere garantien stellen voor de op-
voeding, omdat de kerk op de belofte deser
ouders alleen dan geen genoegen namen
kon maken. En evenzoo geschiedde in de
derde plaats, wanneer de ouders nog geen
belijdenis des geloofs hadden afgelegd; deze
onmondige leden der Kerk konden, evenmin
als de leden van andere Kerken of de
gecensureerden in eigen, Kerk de stipulatie
bij den doop aangaan, omdat hun
belofte geen voldoende waarborg aan de
Kerk aanbod. Vandaar dat de Gerefor-
meerde Kerken in dit drielst gevallen het
optreden van getuigen naast of in plaats van
de ouders noodzakelijk achtten, en dit plaats
als elsch voor de bediening van den doop
stelden. Zoo is van de vroegste tijden af is
de Gereformeerde Kerken de praktijk ge-
weest; zoo is besloten door alle Gerefor-
meerde Synodes in ons land en in andere
landen; zoo wordt het geleerd door de beste
kenners en uitsprekers van ons Gerefor-
meerde Kerkrecht, als een Voetius. En de
Amsterdamsche Synode heeft door het op-
trede van getuigen in deze gevallen als
elch te stellen, dus niet anders gedaan
dan bevestigen en handhaven wat steeds
in onze Gereformeerde Kerken usantie en
regel is geweest.

Voordat we op de vraag, hoe dit zooge-
naamde getuigenstelsel ontstaan is, welke
waarde het heeft en in hoeverre dit stelsel
ook voor orze dagen nog aanbeveling
verdiend, nader ingaan, dient echter eerst
het hoofdbegrip uit den weg te worden
genomen, dat de ouders, die natuurlijke
opvoeders van het kind, door dit getuigen-
stelsel worden uitgeschakeld; een bedenk-
ing, die zich vooral in dezen practischen vorm
uit, dat de ouders bij den doop niet zouden
mogen optreden om het kind ten doop te
heffen, de doopvragen te beantwoorden,
kortom, dat ze bij den doop van hun kind
geheel passief zouden hebben te zijn.

Gelijk we vroeger reeds hebben opge-
merkt, is dit naar onze overtuiging zeker
niet de bedoeling van de Amsterdamsche
Synode geweest, maar thans moet op dit
principiele vraagstuk nog iets dieper wor-
den ingegaan. Dit is toch de spil, waarom
het vraagstuk

het vraagstuk
men liever, het
opvatting, die
in zulk een ge-
te laten doopen,
hun plaats niet
nemen. Kan dit
dan is daarmede
genomen, die tot
deze kinderen

Nu zij in de
dat ons Doops-
leiding geeft
zulke gevallen
mochten. Stond
(of getuigen) zijt
om te zeggen,
de getuige antw-
zou dan in pla-
en de vader
echter staat:
zijt, wordt blijc
neer naast den v
het antwoord doe
Indien de vader
geven kan of b
is, zal de getuige
wanneer de vad
antwoorden verla
van ons Doops
gebaar worden
geval vindt plaat
de moeder bij v
vragen beantwo
formulier noemt
laten van de moe
te wijten, dat toe
werd, nogalgeen
dat de kinderen
en de moeder er
zijn, maar vindt
oorzaak, dat ou
leggen, dat de
gezin, de verant
de opvoeding van
om de stipulati
Dat de moeder
op de opvoeding
hoeft wel niet be
door de Gereform
in het oudste doe
door a Lasco o
duidelijk: of
dat het uwe p
raken met uwe
deser kinderen,
doop aanbode
opgroeien, onderv
kennis en vrees
veel betekenis o
der geacht word
doop de belofte d
man als het hoof
wording voor d
daarom zijn belof
men dit juiste be
wanneer men uit
den vader alleen
staat, wilde afle
moeder aanwezig
lofte haar niet ver
den. Terecht heef
rulk een Principi
beaist, dat wa
wedg is, haar
toegekend op di
woorden. Alleen
oog te houden, d
antwoord, de belof
de moeder daarom
De belofte van d
grond, waarop d
hij als hoofd van
aan, en ook al a
is zijn belofte op
naam om den doo
wanneer zij mede
wordt, verklaart
belofte in te stemt

Zoo is het nu k
gelijk door k
waarin beide ou
zijn en daarom e
De naam getuige
beter ware het ge
althans voor dese
oudtijds sprak me
van sponsor of fi
en dese naam der
hier eigenlijk bet
al laten we dit v
waarop we later t
duidelijk is, dat
getuige daarin sch
den Kerkeraden
de opvoeding te g
verlaten van ee
geldigheid heeft,
voogden hun na
binten laten, ze
woord en de belof
der Kerk is niet
van den getuige
waarop de doop
als mondig lid d
antwoordelijkheid
kan de Kerk ver
niet en behoeft o
beletsel te wesen,
instemming kunne
bintenis, evenals
lijk zijn naam ond
al wordt deze af
ondertekening van
men hier nog ver
de Kerkeraad er j
ook de ouders med
en haar bevestig
kerkelijken zin nog
gewoonlijk in burg
en kunnen wel deg
dige belofte afleg
van het kind wou
ouders kwamen te
betekenis kunnen
zaak voor den rec
belofte niet alleen
mede door de oud
verband met het

voorgelegd
of getuigen
Kerk niet
recht op de
voor de be-
tel vereische
ind belijden
of niet, raakt
een doop niet,
opzicht van
geval genoeg-
gen, dat het
gevoed. Wat
id heeft, om
kinderen de
or de doop-
leed zoo maar
p neerkomen,
kind doopte
or de Christe-
hebben, wat
r grondbegin-
recht. In de
reformeerde
ulke een garan-
reformeerde
lfs de conditie
ning van den
meerde Kerk
leer van dezen
ze principieel
van den doop

het vraagstuk in hoofdsak draait, of wil
men liever, het is juist deze o. l. onjuiste
opvatting, die oorzak is, dat de ouders
in zulk een geval vaak weigeren hun kind
te laten doopen. Ze willen bij den doop
hun plaats niet door een ander zien luge-
nomen. Kan dit bezwaar opgelost worden,
dan is daarmee ook een der oorzaken weg-
genomen, die tot het ongedoopt laten van
deze kinderen aanleiding gaf.

Nu zij in de eerste plaats opgemerkt,
dat ons Doopsformulier zeker geen aan-
leiding geeft tot de opvatting, alsof in
zulk een geval de ouders niet antwoorden
mochten. Stond er: waarvan zij ouders
(of getuigen) zijn, dan zou er grond wezen
om te zeggen, dat alleen de vader of alleen
de getuige antwoorden mocht. De getuige
zou dan in plaats van den vader optreden,
en de vader zelf zou wegvallen. Nu er
echter staat: waarvan zij vader of getuige
zijn, wordt blijkbaar ondersteld, dat wan-
neer naast den vader een getuige optreedt,
het antwoord door beide zal gegeven worden.
Indien de vader zelf het antwoord niet
geven kan of bij den doop niet aanwezig
is, zal de getuige alleen antwoorden, maar
wanneer de vader wel aanwezig is en te
antwoorden verlangt, kan er dus op grond
van ons Doopsformulier hiertegen geen
bezwaar worden ingebracht. Een analoog
geval vindt plaats, wanneer naast den vader
de moeder bij den doop optreedt en de
vragen beantwoorden wil. Ons Doops-
formulier noemt de moeder niet. Dit we-
laten van de moeder is niet alleen daaraan
te wijten, dat toen ons formulier opgesteld
werd, nog algemeen het gebruik bestond,
dat de kinderen zeer vroeg gedoopt werden
en de moeder er dan gemeenlijk niet bij kon
zijn, maar vindt niet minder daarin zijn
oorzaak, dat onze Kerken er nadruk op
leggen, dat de vader, als hoofd van het
gezin, de verantwoordelijke persoon is voor
de opvoeding van het kind en dat hij daar-
om de stipulanten heeft aan te gaan.
Dat de moeder even goed invloed heeft
op de opvoeding van het kind, be-
hoef niet niet betoogd te worden en wordt
door de Gereformeerde Kerk niet ontkend;
in het oudste doopsformulier onzer Kerken
door Lasco opgesteld, stond zelfs uit-
drukkelijk: of zij vaders niet erkent,
dat het uwe plicht en roeping is te
samen met uwe echtgenooten, de moeders
dezer kinderen, te zorgen, dat deze ten
doop aangeboden kinderen, wanneer ze
opgroeien, onderwezen worden in de ware
kennis en vrees des Heeren? Maar hoe-
veel betekenis ook aan de taak der moe-
der gehecht wordt, de Kerk elacht bij den
doop de belofte der moeder niet, omdat de
man als het hoofd van het gezin de verant-
woordelijkheid voor de opvoeding draagt en
daarom zijn belofte voldoende is. Toch zou
men dit juist beginnend al te ver drijven,
wanneer men uit het feit, dat de naam van
den vader alleen in ons doopsformulier
staat, wilde afleiden, dat ook wanneer de
moeder aanwezig is, het afleggen der be-
lofte haar niet vooroorloof zou mogen wor-
den. Terecht heeft de Synode van Arnhem
sulk een Principieelveroordeeld veroordeeld
en beslist, dat wanneer de moeder aan-
wezig is, haar het recht moet worden
toegekend op de doopvragen te ant-
woorden. Alleen heeft men wel in het
oog te houden, dat ook wanneer de moeder
antwoordt, de belofte van den vader en die van
de moeder daarom nog niet op één lijn staan.
De belofte van den vader is de eigenlijke
grond, waarop de doop bediend wordt;
bij als hoofd van het gezin gaat de stipulatie
aan, en ook al antwoordt hij alleen, dan is
zijn belofte op zichzelf volkomen genoeg-
zaam om den doop te bedienen. De moeder,
wanneer zij mede op de doopvragen ant-
woordt, verklaart hare zijds alleen met die
belofte in te stemmen.

Zoo is het nu ook, voorzover een ver-
gelijking door kan gaan, in het geval,
waarin beide ouders nog onmondig leden
zijn en daarom een getuige moet optreden.
De naam getuige is hier eigenlijk onjuist;
beter ware het geweest, wanneer deze naam
althans voor deze gevallen vermeden ware;
oudtijds sprak men in de Christelijke Kerk
van sponsor of fidejussor, d.w.z. van dorg,
en deze naam drukt veel juist uit, wat
hier eigenlijk bedoeld wordt. Maar ook al
laten we dit vraagstuk van den naam,
waarop we later terug komen, thans rusten,
duidelijk is, dat de betekenis van den
getuige daarin schuilt, dat hij optreedt om
den Kerkeraad den noodigen waarborg voor
de opvoeding te geven. Evenmin als een
verbalen van een minderjarige rechts-
geldigheid heeft, wanneer de ouders of
voogden hun naam niet onder die ver-
balen zetten, zoo is het ook hier. Het
woord en de belofte van een onmondig lid
der Kerk is niet voldoende, en de belofte
van den getuige is daarom de grond,
waarop de doop bediend wordt. Hij
als mondig lid der Kerk neemt de ver-
antwoordelijkheid op zich, en op zijn woord
kan de Kerk vertrouwen. Maar dit belet
niet en behoef ook voor de Kerk gees-
belet te wezen, dat ook de ouders hun
instemming kunnen betuigen met deze ver-
balen, evenals een minderjarige wel ge-
delijk zijn naam onder een acte stellen mag,
al wordt deze acte eerst geldig door de
ontteekening van den voogd. Zelfs kan
men hier nog verder gaan en zeggen, dat
de Kerkeraad er juist belang bij heeft, dat
ook de ouders met die belofte instemmen
en haar bevestigen. Al zijn de ouders in
kerkelijke zin nog onmondig, ze zijn toch
gewoonlijk in burgerlijken zin meerderjarig
en kunnen wel gevelijk in rechten een ge-
delijk belofte afleggen. Voor de opvoeding
van het kind zou het bijv., wanneer de
ouders kwamen te overlijden, wel gevelijk
betekenis kunnen hebben ook wanneer de
zaak voor den rechter kwam, wanneer de
belofte niet alleen door een getuige, maar
mede door de ouders was afgelegd. Ook in
verband met het jongste arrast van den

Hoogen Raad, volgens hetwelk het lidmaat-
schap der Kerk van minderjarigen berust
op de wilsdaad van den vader, die het kind
heeft laten doopen, zou hierover nog meer
te zeggen zijn. Maar ook afgescheiden
van deze juridische quaesties, spreekt het
wel vanzelf, dat de Kerk veel meer invloed
op de consciëntie der ouders zal kunnen
uitoefenen, wanneer de belofte mede door
hen zelf is afgelegd, dan wanneer dit alleen
door een doopgetuige is geschied. In plaats
van den ouders het recht te ontzeggen op
de doopvragen te antwoorden, zou het daarom
veeler roeping en plicht van den Kerk-
eraad wezen, om juist bij de ouders er op
aan te dringen, dat ook zij de belofte af-
leggen, opdat daardoor de waarborg voor
de Christelijke opvoeding des te sterker
worde. De belofte van ouders, die zelf nog
geen belijden hebben afgelegd, mag son-
der meer onvoldoende wezen om het kind
te laten doopen en daarom aanvulling en
bevestiging behoeven door het optreden
van een belijden lidmaat der gemeente,
maar de ouders blijven toch altoos de door
God aangewezen opvoeders van het kind,
en zonder hun toestemming en inwilliging
zou een doopgetuige of, gelijk men oudtijds
zel, een doopvader, voor de opvoeding van
het kind zelfs niets kunnen doen. Daarom
is er niet alleen in het minst geen bezwaar
tegen, dat de ouders de belofte mede afleg-
gen, maar is dit zelfs naar ons overtuiging
zeer gewenscht.

DR. H. H. K.

Uit de Pers.

De Gisp. van Zwolle, die naar het voor-
beeld van zijn vader, in het Gereformerd
Kerkblad voor Drenthe en Overijssel brieven
aan een vriend in Jerusalem schrijft, heeft in
zijn jongsten brief over een ongeduende
liefhebberij, die onze landgenooten maar al te
vaak bekoort, om al. kousen uit te halen, die
een ander gebreid heeft.

Ziehier welke toepassing hij van dit beeld
maakt, na vooraf herinnerd te hebben, wanneer
hij 't eerst dit beeld hoorde gebruiken.

Waarde Vriend,

Levendig herinner ik mij nog een woord van
den Voorzitter van het Centraal-Comité van anti-
revolutionaire kiesverenigingen op de Deputaten-
vergadering van 1901. Het ging toen over de leer-
plichtwet, die aangenomen was in de Tweede Kamer
door de krachtige medewerking van een paar,
dat zijn Hoogedelgezagren berijder te rechter
tijd afwierp, zodat deze verhindert werd naar de
Tweede Kamer te gaan om tegen te stemmen. Op
de Deputatenvergadering werd door onderscheiden
kiesverenigingen voorgesteld, op het program van
actie voor de komende verkiezing te plaatsen:
Kruisje van de leerplichtwet. De voorzitter, Dr.
Kuyper, wies woord op de Deputatenvergadering
nog wel een weinig invloed heeft, verklaarde er
sich tegen. »Het gaat niet aan, zoo seide hij,
dat de eene regering een kous breijt, en de
opvolgende regering ze weer uithaalt. Op die
manier kan ons volk niet geregeerd worden. Onder
het uitspreken van deze woorden maakte de voor-
zitter sulk een treffende, het uithalen van een kous
nabootsende beweging met zijn handen, dat ik nog
wel eens dikwijls aan die geste met haar bij uit-
stek komisch effect heb teruggehad. Kousen uit-
halen, die een ander gebreid heeft, is een liefheb-
berij, die vele landgenooten bekoort en blijft beko-
ren.

De Tweede Kamer is wekelang bezig geweest
om een nieuwe kous te breijen. Het is de wet die
bij invaliditeit en ouderdom, den arbeider pensioen
verzekert. Deze kous is wat de Tweede Kamer
betreft gereed gekomen, en ik denk niet, dat de
Eerste Kamer al den arbeid daaraan besteed weder
zal ongedaan maken. Daar is echter al door de
verschillen aangekondigd, dat, mochten zij de
moederheid verkrijgen bij de aanstaande verkie-
zing, deze kous van Minister Talma zonder eenige
aarseling zal uithaalen worden.

Het is echter niet alleen op Staatkundig gebied,
dat de rechte Nederlander van het uithalen van
pas gebreide kousen houdt. In ons kerkelijk leven
kennen we die recht ook wel. Zoo trekt in onze
Zedingskringen nog al de aandacht het schrijven
van den Frieschen Missionair-Dienaar des Woords
te Keboemen, Da. K. van Dijk. In het Gerefor-
meerde Theologisch Tijdschrift heeft deze broeder
reeds eenige artikelen geschreven tegen de orga-
nisatie van ons Zedingswerk sinds de Synode van
Middelburg van 1896. Deze artikelen hebben groot
opzien gebaard — en niemand minder dan Dr.
Sillevis Smit, nu professor, heeft de eerste artikelen
van Da. van Dijk beantwoord. Maar deze is niet
overtuigd en gaat verder het bekende rapport over
de Zeding, van de hand van Dr. Kuyper, op de
Synode uitgebracht en door haar aangenomen, be-
schrijven. Hij is voor zoover mij bekend is, de eerste,
die het doet. Weleke Middelen het tenminste
over de Zeding met elkander eens waren. Ook
gaf het ons wel eens voldoende, dat zelfs Her-
vormde Zedingsmannen het Zedingsrapport van
1896 bestudeerden en preten. Helaas, nu is deze
schone illusie weder verstoord! Het was dan ook
al te schoon, dat op één punt althans alle Gere-
formeerden gelijk dachten en van één gevoelen
waren. Welke bewaren br. van Dijk dan wel
heeft tegen de organisatie van onzen Zedingsar-
beid? Wanneer ik zijne artikelen goed heb begre-
pen, gelden zijne bezwaren voornamelijk den naam
Missionair-Dienaar des Woords, die sinds
1895 aan wie uitgegeven werden gegeven, en de
uitzending door een plaatselijke kerk.
Br. van Dijk wil liever heeten Evangelist, en de
uitzending laten geschieden door een klasse of
een Synode. Die bezwaren wegen bij hem sterk.
Hij had ze niet toen hij uitgezonden werd. Zij zijn
allang bij hem gerezen terwijl hij op het Zedings-
veld arbeide. En ze wegen hem zwaar. Nu is het
niet althans nog niet gelukt, hem in zijn gedachten-
gang te verplaatsen en met zijn argumenten in te
stemmen. Zijna het gemoedsbewaren, welnu, dan
moeten we ze eerbiedigen. Maar daar is nog geen
reden om de kous te gaan uithalen. Is Missionair-
Dienaar des Woords niet veel deftiger naam dan
Zedending? Licht er in zoo'n vreemd voorvoegsel —
missionair — niet iets dat eerbied afwijkt? Een
naam van vreenden klank imponeert althans meer
en sterker als een gewone naam. En de naam
Evangelist lijkt mij geheel onbruikbaar. Een Evan-
gelist is in ons land iemand, die in een achterbuurt
werkzaam is om 't Evangelie te brengen aan ver-
lorenen en verwaarloosden in de schaduw van
de kerk, of iemand, die tot taak heeft in een local
de rechtzinnige leer te prediken als in een Her-
vormde gemeente de kansel gebruikt wordt om
Christus als eenigste Zaligmaker te loochenen.
Bovendien, wat is in a name — wat is er aan
een naam gelegen? Wil men liever spreken van
een Zedingspredikant, het is mij wel. Het zou mij
niet het minst kinderen in het prediken, van het
Evangelie aan Mohammedanen. Het zal den Javen
niet vrijwel onverschillig zijn hoe de man genoemd
wordt in Nederland, die hun de nieuwe leer ver-
kondigt. Ik geloof niet, dat hun dit een beletsel
zal zijn om Christen te worden of anderszins een
prikkel om de nieuwe leer aan te nemen. Zoo ik
mij niet ten eenenmale vergis, is die naam vrij
onverschillig en zullen ze wel wat moeite hebben,
zoo ze moeten zeggen: Missionair-Dienaar des
Woords. Trouwens, daar kunnen wel Hollandische
Gereformeerden zijn die het ook een onmondvle

vinden. Hoe nu br. van Dijk bewaart kan hebben,
dat een Dienaar des Woords verboden wordt aan
een plaatselijke kerk, is mij ten eenenmale een
raadsel. Ieder Gereformeerde gevoelt instinctmatig,
dat alleen tot een plaatselijke kerk het aubt be-
hoort. Classieke en Synodale predikanten zijn voor
ons vreemde uitzendingen. Kan dat beginnend om
de zwakheid van de zedende kerk slechts formeel
worden toegepast — zodat verschillende classen,
ja zelfs twee of meerdere provincies moeten samen-
werken zal de uitzending geschieden, dan vind ik
dit niet dan natuurlijk. Slechts één bewaar van
br. van Dijk kan ik begrijpen. Hij schrijft toch,
dat men wel eens in Friesland voorgesteld heeft
een andere dan de tegenwoordige zedende kerk
aan te wijzen tot zedende kerk. Deze zou dan
ook den Missionair-predikant des Woords overne-
men. Herinnert dit niet aan oude tijden, dat de
grond met de soggetenens werd overgedaan? Me-
dunkt, br. van Dijk moet maar de organisatie van
de zeding nu laten rusten. We zijn in Nederland
dankbaar dat deze haar beslag heeft. We hebben
waarlijk kwesties genoeg en we zien allen hier
begeert uit naar den zegen van den Heiligen Geest
over onzen Zedingsakker. Ach, als we eens van
rijken zegen mochten hooren, hoe zouden we ons
verblijden.

Officieele Berichten.

Classis 's-Gravenhage.

De kerkeraad der Gereformeerde kerk van
's-Gravenhage bericht, dat de classis 's-Graven-
hage D.V. vergaderen zal te 's-Gravenhage op
Dinsdag 6 Mei a.s., gewone tijd en plaats.

Punten voor het agendum worden ingewacht
voor Dinsdag 15 April e.k. bij den scriba, Van
Speijkstraat 105, 's-Gravenhage.

Namens den kerkeraad voornemd:

C. LION CACHET, scriba.

's-Gravenhage, 31 Maart 1913.

Classis Gouda.

Naar art. 3 en 5 huish. regl. zal de gewone
vergadering der classis Gouda D.V. gehouden
worden Dinsdag 30 Mei e.k. te Gouda. Aanvang
9 uur.

Punten voor het agendum worden ingewacht
voor 23 April aan het adres van eerstouder-
getekende.

Namens den raad der rospende kerk
Schoonhoven B:

J. J. OHSNOA, praeses.

G. J. v. D. BURG, scriba.

Schoonhoven, 2 April 1913.

Kort verslag van de vergadering der

classis Schiedam, gehouden te

25 Februari 1913.

1. De vergadering wordt geopend door Dr.
Goris met het doen zingen van het 3de vers
uit den Morgenzang, lezing van Filp. 3:1-11
en gebed.

2. De credentiebrieven worden nagezien; alle
kerken der classis zijn wel tegenwoordig,
terwijl twee kerken een instructie hebben.

3. Het moderamen neemt sitting: Da. J. J.
Berends, praeses, Da. H. van Anken, assessor,
Da. C. Diemer, scriba. De notulen worden
gelezen en goedgekeurd.

4. Ingekomen stukken: a. een schrijven van
de kerk van S. in verband waarmede zij advies
ontvangt in sake wijze van verzoening bij een
gedwongen huwelijk; b. schrijven van de classis
Brielle, of de vacante kerken wel actief zijn in
het beroepingswerk. Het verzoek wordt overigens
toegeend.

5. Rapporten: a. De quaestor der classis Da.
Hagenbeek brengt verslag uit van den staat
der kassen. Da. Jonkers en Da. Sieders, benoemd
om de stukken van den quaestor na te zien,
doen in de namiddagvergadering mededeeling
alles in goede orde bevonden te hebben; b. het
rapport inzake archief zal een volgend keer ter
tafel komen; c. Da. Jonkers rapporteert uit
naam van de commissie tot het nazien van
het huishoudelijk reglement. Enige wijzigingen
worden voorgesteld en aangenomen.

6. Een kerk ontvangt advies inzake een
huwelijk, terwijl een andere kerk advies ont-
vangt in verband met toepassing van den ziden
trap van censuur.

7. Uitvoering bespreking heeft plaats van het
gedrukt rapport der commissie voor Bijbelver-
taling over het voorstel van de kerk te Hoek
van Holland. Het resultaat is, dat de classis
het volgende voorstel overneemt:

De classis Schiedam, staattende, dat onze
blijns 3 eeuwen oude Staten-Overzetting des
Bijbels niet meer in overeenstemming geacht
kan worden met den tegenwoordigen stand der
taalwetenschap; ten volle overtuigd, dat tot geen
nieuwe overzetting behoort te worden overgegaan,
tenzij sulk een arbeid verricht worde door
mannen van Geref. belijden, wlen ook wat
wetenschap en Godsaligheid betreft, het volste
vertrouwen mag geschonken worden; met smart
overwegende, dat ons volk door particuliere
Bijbelvertalingen, die of geheel verwerpelijk of
althans onbetrouwbare zijn, geheel vertrust en
in verwarring gebracht zal worden; besluit aan
de Particuliere Synode van Z.-Holland (Zuid)
te verzoeken, om aan de e.k. Generale Synode
in overweging te geven, of thans niet de tijd
gekomen is, om maatregelen te nemen voor
een nieuwe overzetting der Heilige Schrift, uit-
gaande van de Geref. kerken in Nederland.

8. Rondvraag art. 41 heeft plaats. Een kerk
doet mededeeling inzake toepassing van censuur.

9. Regeling vacaturebeurten in de classis
Brielle: Juni Da. C. C. Koster, Juli Da. W.
Sieders, Augustus Da. F. W. Sloyter.

10. Da. van Haarlingen doet mededeeling van
de ingekomen collecten voor het Provinciaal
weeshuis.

11. Samenroepende kerk voor de volgende
classisvergadering, welke D.V. 27 Mei zal ge-
houden worden, is de kerk van Pernis.

12. Korte notulen worden gelezen, waarop
de vergadering met dankzegging wordt gesloten
door Da. van Anken.

H. W. FELDERHOFF, adjunct scriba.

Kort verslag van de vergadering der

kerken in de classis Barendrecht,

gehouden te Barendrecht 5 Maart

1913.

1. De praeses van den kerkeraad der rospende
kerk Da. van Pernis van Heerjansdam opent
de vergadering te half negen uur. Gezongen is
Ps. 89:1, gelezen Ps. 122. De praeses gaat
voor in gebed.

2. De credentiebrieven worden nagezien door
Da. Runia en Schouten. Aan een afgewaardigd
diaken wordt keurstem verleend.

3. Het moderamen bestaat uit Da. van
Pernis praeses, Da. Kuust scriba en Da. Grey-
danus assessor.

4. De notulen der vorige vergadering worden
gelezen en getekend.

5. Gelezen wordt een rapport inzake een
aanstaande regeling ten behoeve van de kerk

van Klaaswaal. Een enkele broeder heeft prin-
cipleel bezwaren. Het voorstel der commissie
wordt met overgrote meerderheid van stemmen
goedgekeurd.

6. Da. Mulder rapporteert als quaestor over
art. 11 en 13. Broeder G. A. Diepenhorst
evenzoo als classikaal quaestor.

7. Ingekomen is van de classis Brielle een
verzoek om hulp in den dienst des Woords.
Besloten wordt, van Maart tot Augustus maan-
delijks een dienaar des Woords voor één Zondag
af te staan. Aan de kerk van Klaaswaal worden
voor de volgende drie maanden drie Zondagen
toegestaan.

8. De stukken betreffende het beroep van
Da. van Dula van Oordorp naar Bolnes worden
gelezen. Het beroep wordt geapprobeer.

9. Een voorstel van de kerk van Barendrecht
tot deelneming aan het binnenkort te houden
Congres voor Geref. Evangelisatie wordt aan-
genomen. De afvaardiging wordt geregeld.

10. Pauze wordt gehouden, aan het begin
waarin Da. Steenhuis en aan het einde waar-
van Da. Heldema in gebed voorgaat.

11. Aan de orde komt een tweede voorstel
van Barendrecht, om een commissie te benoemen
die een onderzoek zal instellen naar de predi-
kantstratemen in de kerken der classis, daar-
omtrent rapport zal uitbrengen en zoo noodig
voorstellen doen. Dit voorstel wordt met twee
stemmen tegen en twee onthoudingen aange-
nomen. In deze commissie worden benoemd
ouderling van Drimmelen van Bolnes, ouderling
de Koning van Rijsoord en Da. Kuust.

12. Bij de rondvraag naar art. 41 D.K.O.
vragen en ontvragen twee kerken advies inzake
tucht over enkele doopdelzen. Een andere kerk
ontvangt op haar vraag ten antwoord, dat
gemeinde gesloten was de man Gereformerd
is, voorwerpen van diaconale zorg zijn, en waar
de vrouw Gereformerd is ook, indien het
gezinleven ook overigens een Gereformerd
stempel draagt.

13. Bijdrachap wordt uitgesproken, dat Da.
Schouten te Ridderkerk den arbeid aanvaardde,
dat Da. Steenhuis voor Zierikzee en Da. van
Pernis voor Gameren en Herwijnen bedankte,
waarbij de hoop geuit wordt, dat ook de be-
slissing van Da. v. P. voor Raamsdonk c.s.
deselike moge zijn.

14. De kerken van Barendrecht en Bolnes
verhoogen haar jaarlijkse bijdrage voor de
zeding leder met 1/10. De quaestor voor de
zeding zal aan de zedingsdeputaten rekening
en verantwoording doen.

15. Da. Kuust rapporteert van de ingebruik-
neming van het kerkgebouw te Klaaswaal en
brengt aan de classis den dank dier kerk over
voor genoten steun.

16. Vacaturebeurten zullen vervuld worden
te Klaaswaal 13 April door Dr. Greydanus, 18
Mei door Da. Mulder en 15 Juni door Da. Kuust.

In de classis Brielle in de maand Maart door
Da. Steenhuis, April door Da. Schouten, Mei
door Da. Schouten, Juni door Da. Goote, Juli
door Da. Koolstra en Aug. door Da. van Pernis.

17. De quaestor classis verklaart alle collec-
ten en quota te hebben ontvongen.

18. Besloten wordt een uitgebreid verslag der
classis vergaderingen te doen opnemen in het
plaatselijk orgaan der kerk van Barendrecht en
een kort verslag in De Heraut en De Basuin.

19. Censura morum wordt gehouden.

20. Na dankgebed van Dr. Greydanus sluit
de Praeses de vergadering.

J. G. KUNST,

Aanw. scriba.

Buitenland.

Oostenrijk, Peter Rosegger over het
modernisme.

Onder de voorstanders van de „los van Rome“-
beweging in Oostenrijk behoort ook de bekende
schrijver Peter Rosegger. De predikant Muhl-
pfort van Müritschlag in Siermarken zocht
onlangs Rosegger's medewerking om de schuld,
die er op een pastorie rust, afgelost te krijgen.
Deze meende aan het verzoek niet te mogen
voldoen en schreef daarom aan pastor Muhl-
pfort een brief om rekenschap van zijn weigering
te geven, waarin het volgende voorkomt: »Sedert
in het rijk der Evangelischen of liever niet-
Evangelischen modernisten zich uitspreken en
door woord en geschrift de geopenbaarde ge-
dachten van den Holland zoo triviaal ver-
wereldrijken, dat het voor zielen die God en
troost noodig hebben, nauwelijks meer te ge-
bruken is, heeft de zaak van het Evangelie
ook in Oostenrijk schade geleden. Menschen,
die uit verlaating naar een reiner Christendom
vroeger overgegaan zijn, zien nu hoe het Pro-
testantisme tot rationalisme vervalt en in
totaal ongelooft verandert. Zoover kunnen en
willen de meesten niet medegaan, want bij hen
gaat het niet om wetenschap en wijsbegeerte,
maar om religie. Ik geloof nu wel, zeer gebede-
heer, ja ik weet beslist, dat zij met die moderne
richtingen niet medegaat, maar des te objec-
tiever kunt zij het feit in het licht stellen, dat
het moderne protestantisme of het protestantische
modernisme het kerkelijke leven verwoest en
ook in Oostenrijk een oorzak worden moet
van de verlaating in de belangstelling ten
opzichte van de kerkelijke beweging. Hoe be-
klag ik dit, ik die gewoon ben zoo groot te
denken van het godsdienstig leven des harten,
om het even of het katholiek of Evangelisch is!.

En Duitisch blad merkt hierbij op dat het
feit dat „van sekere zijde“, „tonder ken“ modern-
getinte mannen, als predikanten naar Oostenrijk
gezonden worden, aldaar treurige vruchten begint
te dragen. Wanneer men daarmee voortgaat,
is het spoedig met de „los van Rome“-beweging
gedaan. Wij hebben er althans voor gevreesd.

Gemeenlijk Nieuws.

Een nieuw opwekking in Wales. Een nieuwe
opwekking is in Wales ontstaan en wel te Cwmwrtch
in de Swansea Vallei. De beweging is ook voort-
geplant te Penybont een dorp in Radnorshire.
Een predikant die getuige was van den arbeid te
Penybont, schrijft: »Er zijn merkwaardige gevallen
van bekeering. Elken avond komen menschen tot
overtuiging en zij schrijven dit toe aan den arbeid
van de missionairs, de heeren Jeffreys van Mostey.
Deselike dingen die te Cwmwrtch plaats hadden,
gebeurden ook hier; in de meetings openbaart zich
deselike geestelijke macht. De gehele naburichap
is mijlen in het rond in ontroering gebracht, en
het volk komt van verre afstanden. Niemand wordt
nietgenoodigd aan de samenkomsten deel te nemen.
Sommigen bidden en anderen spreken, en toch is
er geen verwarring. Menschen van Engelsche af-
komst zijn even enthousiast als die uit Wales af-
komstig zijn.

Ook de heer Reich van de Society of Friends
(Quakers) hield eenige conferenties te Port Talbot
in de kapel der Calvinistische Methodist. Van
daar ging hij naar Cwmwrtch en andere plaatsen.
Het komt ons voor, dat deze beweging niet zoo
ver om zich grijpen zal als die van eenige jaren
geleden.

De wrijvende Opperkerkeraad. Wij deelden
mede dat te Berlijn de vertegenwoordigers van
de rechtzinnige minderheden in moderne gemeen-
ten zich tot den Opperkerkeraad gewend hebben
met verzoek, te zorgen, dat zij die belijden der
Evangelische kerk liefhebben, in hunne kerk-
en prediking kunnen hooren die in overeenstem-
ming is met de Heilige Schrift en de belijden
der kerk. Dit verzoek is den 25sten Mei 1912 gedaan,
maar tot hertoe werd daarop geen antwoord ont-
vangen. Opnieuw hebben de vertegenwoordigers
van negen minderheidsgemeenten in Berlijn zich
tot den Opperkerkeraad gewend, met verzoek een
antwoord te mogen ontvangen. Wij denken, dat als
hierop geen antwoord of een afwijfende beslekk-
ing komt, de minderheidsgemeenten de hand aan
den ploeg zullen slaan, om zich te verschaffen wat
het hoogste kerkbestuur haar niet schijnt te kunnen
geven. Wie zou dit haar euvel willen duiden? Het
Consistorium van Brandenburg gaf aan de kieraars
te kennen, dat, als zij in zulk gemeente geen
geestelijk voedsel konden vinden, zij zich moesten
begeven naar naburige parochien, waar rechtzinnige
predikers zijn. Dat dit antwoord niet bevredigde,
laat zich denken. Wij vrezen echter dat de Opper-
kerkeraad geen gunstiger antwoord zal geven.

WINCKEL.

Voort Kinderen.

HET GOEDE DEEL.

XXXIX.

IN BEBAAD.

»Wat bracht al die heeren hier bijeen? vraagt
de lezer. Wij zullen het zien.

Bij den vrede van Munster, waarmede de
30-jarigen oorlog eindigde, waren allerlei dingen
bepaald en vastgesteld, die nu moesten uit-
gevoerd worden. Dat ging niet altijd zoo
gemakkelijk, en ook had men er niet overal
last toe.

Daarom waren eenige hooge heeren aan-
gesteld, die gezamenlijk moesten toezien, dat
al wat bij den vrede was afgesproken, ook
eetlijk werd nagekomen. Zoo niet, dan konden
zij de nalatigen ter verantwoording roepen. Zij
vergeleiden in de vrije rijkstad Neurenberg.
Nu hadden al de heeren, die wij eerst bijeen
vonden, er groot belang bij, dat ook in de
Opper-Palts gehandeld werd naar hetgeen in
1648 was bepaald. Daarom waren ook zij te
Neurenberg bijeengekomen, om nader af te
spreken en dan te gaan naar de Vredes-
Commissie, waar ik zoo even van sprak, opdat
die zoo zorgen, dat alles in orde kwam.

Verscheiden dagen verlieten, er men alles
onderling had besproken. Want wel hadden
allen veelal 't zelfde voor te stellen, maar toch
had bijna elk ook nog afzonderlijke wenschen.
Tenslotte werd men eens, en koos eenigen
uit, die tot de Commissie gaan zouden. Om
die keus te doen, vonden we de heeren bijeen,
en straks vertrokken een viertal om de opdracht
niet te voeren. Een van hen was graaf Otto van
Rothenfels.

In een der zalen van het fraaie stadhuys te
Neurenberg was de vredescommissie vergaderd,
die de moeilijke taak had, te zorgen dat de
vrede op het papier ook leidde tot vrede in
werkelijkheid, wat niet zoo gemakkelijk was.

De graaf van Rothenfels en zijn vrienden
werden aangediend. Otto's geslacht was, gelijk
we weten, in Neurenberg niet onbekend, en hij
werd met groote vriendelijkheid ontvangen. Dat
hij uit naam van velen kwam wist men eveneens
reeds.